

MEMO

AAN: Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude
T.A.V.: College en raad
KOPIE AAN:
DATUM: 6 februari 2014
VAN: Harry ter Braak en Noortje Gerritsen
BETREFT: Waardeprofiel
PAGINA'S: 5

INLEIDING

Het wordt voor kleine gemeenten steeds lastiger om alle taken adequaat uit te voeren. Daarom wordt binnen de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude nagedacht wat de beste manier is om ook in de toekomst inwoners en bedrijven goed te bedienen. Daarbij is het heel nuttig om goed in beeld te hebben wat voor inwoners en bedrijven belangrijk is. Deze notitie gaat niet over de bestuurlijke organisatie van de gemeente, maar over de belangen die in het gebied centraal staan en door het bestuur, hoe dat ook georganiseerd is, behartigd moeten worden. Als daar een duidelijk, breed gedeeld beeld van bestaat zal daar bij haar keuze voor de toekomst op ingespeeld kunnen worden. Zowel bij de keuze voor de best passende vorm als bij de keuze voor de meest geschikte partner(s). Dat is een vraagstuk dat later aan de orde komt.

In dit waardeprofiel worden de belangrijkste waarden voor inwoners en bedrijven, en daarmee voor het gebied rond Haarlemmerliede en Spaarnwoude, beschreven. Bij het opstellen van dit waardeprofiel hebben wij gebruik gemaakt van de documenten *Verbindend groen; Strategische visie van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude* uit 2009 en *Structuurvisie 2035; Samen naar een groene, duurzame en economisch sterke gemeente in 2035* uit 2012. Daarnaast hebben wij de input van inwoners en ondernemers gebruikt. Het gaat dan met name om de bijeenkomsten op 13, 14 en 15 januari 2014, maar ook om de bijeenkomsten op 10 en 12 september en 18 november 2013.

HAARLEMMERLIEDE EN SPAARNWOUDE IN HISTORISCH PERSPECTIEF

Meest kenmerkend voor het gebied van Haarlemmerliede en Spaarnwoude is van oudsher het vele water. Voor de inpoldering werd het gebied aan de noordkant begrensd door het IJ en aan de zuidkant door het Haarlemmeer. Het water betekende gevaar, maar bracht ook welvaart, omdat er veel reizigers door het grondgebied van Haarlemmerliede en Spaarnwoude trokken. De trekvaart en trekweg tussen Amsterdam en Haarlem, die in 1632 werden aangelegd, waren drukke verkeersaders. De eerste spoorlijn in Nederland uit 1839, tussen Haarlem en Amsterdam, liep grotendeels over dit grondgebied en op dit ogenblik wordt Haarlemmerliede en Spaarnwoude doorsneden door een aantal zeer drukke autosnelwegen.

De geschiedenis van Haarlemmerliede en Spaarnwoude als gemeente gaat terug tot 1863. Toen werden de eerder bestaande gemeenten Haarlemmerliede, Spaarnwoude, Zuid-Schalkwijk en Houtrijk en Polanen samengevoegd.

IDENTITEIT VAN HAARLEMMERLIEDE EN SPAARNWOUDE

De identiteit van Haarlemmerliede en Spaarnwoude wordt voor een belangrijk deel gevormd door het landelijke karakter met belangrijke groene waarden. Inwoners hechten veel belang aan de Groene Buffer tussen Amsterdam en Haarlem, die het gebied een open en landelijk karakter geeft in de stedelijke omgeving.

De kleinschaligheid en eigenheid van de verschillende dorpen ondersteunt deze identiteit. Daarbij heeft ieder dorp ook zijn eigen identiteit. Spaarndam en Halfweg als grotere dorpen met een mix van woningen, bedrijven en voorzieningen. Haarlemmerliede, Penningsveer en Spaarnwoude als buurtschappen. Er wordt veel waarde gehecht aan de leefbaarheid in de dorpen. Daarvoor is het behoud van voorzieningen zoals winkels, scholen, dorpshuizen en kinderspeelplaatsen cruciaal.

Inwoners en bedrijven zijn er zeer eensgezind over dat deze waarden behouden moeten blijven. Hieronder worden de belangrijkste waarden die de identiteit van Haarlemmerliede en Spaarnwoude als woon- en werkomgeving en als recreatiegebied bepalen uitgewerkt. De gemeenschappen in Haarlemmerliede en Spaarnwoude willen dat deze waarden ook in de toekomst behouden blijven.

TIEN BELANGRIJKE WAARDEN

De waarden hieronder staan niet in volgorde van prioriteit. Het is aan de nieuwe raad om aan te geven aan welke waarden het meeste belang wordt gehecht. Op dat moment is het uiteraard ook nog mogelijk om waarden nader aan te scherpen.

1. De groene bestemming van de Groene Buffer en de natuurwaarden blijven behouden.

Het groene gebied rond Haarlemmerliede en Spaarnwoude fungeert als centraal metropolitaan parklandschap in de sterk verstedelijkte regio. Het kenmerkt zich door natuurwaarden, recreatiemogelijkheden en agrarisch gebruik. De natuurwaarden leveren, naast de ecologische betekenis, een meerwaarde voor de beleving en uitstraling van het gebied. Het is een in- en extensief recreatief uitloopgebied voor de inwoners van de gemeente, van de regio en elders uit het land. Om de beleving en het beheer van het groen te versterken is een groenstructuurplan vastgesteld. Door uitvoering te geven aan dit plan worden de groenstructuren onderhouden en de herkenbaarheid ervan versterkt. Op deze wijze spant het bestuur van Haarlemmerliede en Spaarnwoude zich actief in om de groene bestemming van de Groene Buffer en de natuurwaarden te behouden. Er wordt veel belang aan gehecht dat hier ook in de toekomst actief uitvoering aan wordt gegeven. Eventuele uitbreiding van Haven Amsterdam in de Houtrakpolder is geen optie.

2. Door recreatieve activiteiten in het groene landschap te bevorderen blijft de belevingswaarde van het buitengebied groot.

Recreatie is in allerlei vormen aanwezig in het buitengebied van Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Intensieve recreatie is vooral te vinden aan de randen van het groene gebied, waar directe ontsluiting van het autoverkeer plaatsvindt en parkeervoorzieningen aanwezig zijn. De mate van intensiviteit van recreatieve functies wordt, verder het gebied in, afgepeld tot extensieve vormen zoals wandelen, fietsen en het benutten van het groen als 'kijkgroen'. Watergangen worden dagelijks benut voor zowel de beleving als het gebruik: door het creëren van doorgaande routes over het water is een interessant netwerk ontstaan voor recreatief watergebruik. De aanwezige forten van de Stelling van Amsterdam dragen bij aan de beleving van de zone langs het water. Ook voor de toekomst wordt veel belang gehecht aan deze recreatieve waarden.

3. De leefbaarheid in de dorpen en in het buitengebied blijft behouden door een aantrekkelijk, veilig en gezond leefklimaat voor inwoners, werkenden en bezoekers te stimuleren.

Het bestuur en de inwoners van Haarlemmerliede en Spaarnwoude maken zich sterk voor een beperking van de overlast door onder meer de nabijgelegen luchthaven Schiphol, de Amsterdamse haven, de rijkswegen A9 en A200, de spoorverbinding Haarlem – Amsterdam en verschillende tracés van kabels en leidingen. Ook het behoud van voorzieningen wordt bevorderd. Om de leefbaarheid op peil te houden is verder van belang om nieuwe woningen te realiseren voor de eigen bevolking. Het gaat dan met name om woningen voor ouderen en voor jongeren. Daarbij wordt bestaande ruimte binnen de bebouwde kom zo goed mogelijk benut. Deze inbreiding mag niet ten kosten gaan van het dorpse karakter. Om de leefbaarheid te bevorderen onderhoudt de gemeente ook binnen de dorpen aantrekkelijke groenstructuren. Behoud van de leefbaarheid is ook voor de toekomst een belangrijk thema.

4. De bestaande gemeenschapszin en het gemeenschapsgevoel in de dorpen wordt actief bevorderd.

Gemeenschapszin is iets van de inwoners zelf. Dit komt onder meer tot uitdrukking in het rijke verenigingsleven. De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude stimuleert dit wel met subsidies voor bijvoorbeeld sportverenigingen en culturele instellingen zoals bibliotheekwerk en muziekgezelschappen. Ook het in stand houden van voorzieningen zoals dorpshuizen en scholen draagt bij aan het bevorderen van gemeenschapszin. Voor de toekomst is van groot belang dat de gemeenschapszin in de dorpen behouden blijft. Dat kan bijvoorbeeld met een actief dorpen- of kernenbeleid.

5. De lokale verbindingen tussen de dorpen blijven op een adequaat peil door in te zetten op een goede infrastructuur.

Voor de bereikbaarheid van de dorpen hechten inwoners specifiek belang aan verbindingen tussen de dorpen. Een lichte vorm van openbaar vervoer is een minimale vereiste. De voordelen van het station in Halfweg en de weer in de dienstregeling opgenomen buslijn 14 dienen optimaal benut te worden. Ook het onderhoud van lokale wegen is een belangrijk aandachtspunt. Tegelijkertijd is de inzet om sluisverkeer, dat vooral tijdens de spitsuren overlast geeft, tegen te gaan. Voor fietsers geldt dat veel belang wordt gehecht aan veilige fietsverbindingen tussen de dorpen en tussen de omliggende steden en aan recreatieve routes in het buitengebied. Aandacht voor lokale verbindingen tussen de dorpen is ook in de toekomst van groot belang.

6. Bedrijvigheid die past in de ruimtelijke structuur wordt gestimuleerd.

Haarlemmerliede en Spaarnwoude biedt ruimte voor bedrijvigheid op uiteenlopende schaal. In het PolanenPark is ruimte voor grootschalige bedrijvigheid in hogere milieucategorieën met een regionale functie. Binnen de dorpen is er ruimte voor kleinschaligere bedrijvigheid en detailhandel. Sugar City biedt ruimte voor vernieuwende initiatieven. In het buitengebied is er ruimte voor agrarische en recreatieve bedrijven. Het agrarisch gebruik van het groene gebied heeft een economische betekenis en draagt bij aan de instandhouding en het beheer van het groene gebied. Een agrarische uitstraling van delen van het groengebied maakt dat het een uniek stuk plattelandsgemeente binnen de Randstad is. Steeds vaker wordt agrarische bedrijvigheid gecombineerd met functies als recreatie, zorg, natuurbeheer en de verkoop van (streek)producten in boerderijwinkels. De gemeenschap hecht er veel waarde aan dat er ook in de toekomst ruimte is voor uiteenlopende vormen van bedrijvigheid, zonder dat dat de leefbaarheid en het karakter van Haarlemmerliede en Spaarnwoude aantast.

7. De waarde van cultureel erfgoed wordt bevorderd door dit te beschermen en op een passende manier toegankelijk te maken.

Cultureel erfgoed zoals het Fort Penningsveer, de paardenmuur in Haarlemmerliede, het stoomgemaal en de sluisjes in Halfweg en het historische kerkje de Stompe Toren in Spaarnwoude hebben een grote culturele waarde. Behoud is daarom van groot belang. Het aantrekkelijk maken van het culturele erfgoed voor bezoekers zonder daarmee afbreuk te doen aan het historische karakter versterkt deze waarde. In combinatie met het groene buitengebied draagt dit bij aan de aantrekkelijkheid van het gebied als recreatiegebied. De gemeenschap hecht er veel belang aan om dit culturele erfgoed ook in de toekomst te behouden.

8. Het huidige voorzieningenniveau blijft behouden.

Voorzieningen, zoals winkels, zorg- en welzijnsinstellingen, scholen, dorpshuizen en sportverenigingen zijn belangrijk voor de bewoners. Het behoud van de huidige voorzieningen is in deze tijd van schaalvergroting een belangrijke uitdaging. De economische omstandigheden nopen Haarlemmerliede en Spaarnwoude te kiezen voor optimalisatie en herstructurering van de huidige voorzieningen. Bundeling, goede afstemming op de doelgroepen en multifunctionaliteit van voorzieningen zorgen ervoor dat zij behouden blijven. Hierbij kan worden gedacht aan koppeling van bepaalde functies, maar ook van een functionele samenvoeging. Voorbeelden zijn een medisch centrum, brede school of een bundeling van sportvoorzieningen. Ook in de toekomst is van groot belang dat het voorzieningenniveau op een adequaat niveau blijft voor de leefbaarheid in Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

9. De gemeentelijke dienstverlening blijft minimaal op het huidige kwaliteitsniveau, waarbij de lijnen tussen inwoners, bedrijven en gemeente zo kort mogelijk blijven.

Om bovenstaande waarden voor de toekomst te behouden is oprechte betrokkenheid van de gemeente nodig. Niet omdat de gemeente alles zelf kan doen, maar wel om de gewenste lijnen uit te zetten en te stimuleren dat initiatieven in de samenleving worden genomen die de waarden ondersteunen. Daarvoor is een financieel gezonde gemeente nodig, die in staat is alle taken adequaat uit te voeren en van nature inwoners en ondernemers betreft bij belangrijke initiatieven. Zo blijven de lijnen zo kort mogelijk. Een

gericht kernenbeleid, dat inspeelt bij de behoeften van de verschillende dorpen, is een zeer geschikte manier om ook in de toekomst de leefbaarheid in de dorpen te stimuleren. Veel inwoners hechten er bovendien aan dat zij tegen acceptabele kosten ook in de toekomst terecht kunnen in Halfweg voor producten zoals een paspoort of rijbewijs.

10. Gemeentelijke belastingen blijven op een betaalbaar niveau.

Het adequaat uitvoeren van de wettelijke taken en het behouden van de hierboven beschreven waarden vraagt een aanzienlijke inspanning van de gemeente. Dit mag er niet toe leiden dat de kosten voor inwoners en ondernemers onevenredig stijgen. In de afgelopen jaren is het tarief voor de Onroerende Zaak Belasting (OZB) volgens de COELO¹-norm steeds gemiddeld geweest in vergelijking met andere gemeenten in Noord-Holland². Ook andere gemeentelijke belastingen, zoals de afvalstoffenheffing, hondenbelasting en rioolbelasting zijn nu redelijk gemiddeld. Ook in de toekomst zullen de tarieven voor OZB en andere gemeentelijke belastingen op een gemiddeld niveau moeten blijven in vergelijking met andere gemeenten in de regio.

¹ Centrum voor Onderzoek van de Economie van de lagere overheden, verbinden aan de Rijksuniversiteit Groningen.

² Bron: CijferNieuws.nl. Tarief in 2013 was 0,1092% van de WOZ-waarde van een pand.
